

Augustusgras

Voor Jean-Michel

en

voor Laurel

Anna Jean
Mayhew

AUGUSTUS GRAS

Vertaald door Daniëlle van Westen

UITGEVERIJ MOZAÏEK, ZOETERMEER

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk Forest Stewardship Council® (FSC®) draagt. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid. Ook is het papier 100% chloor- en zwavelvrij gebleekt.

ISBN 978 90 239 9497 8

NUR 342

Vertaling Daniëlle van Westen

Ontwerp omslag b'IJ Barbara

Omslagbeeld Susan Fox / Trevillion Images

Lay-out en dtp: Gewoon Geertje

Oorspronkelijk verschenen bij Kensington Books, New York, USA,
onder de titel *The dry Grass of August*.

Engelstalige uitgave © 2011 Anna Jean Mayhew

Nederlandstalige uitgave © 2015 Uitgeverij Mozaïek, Zoetermeer

Alle rechten voorbehouden

www.uitgeverijmozaiek.nl

*In the midnight hour
When you need some power
When your heart is heavy
Steal away, steal away home
I ain't got long to stay here¹*

Amerikaanse negrospiritual

1. Achter in deze roman is een vertaling van de liedteksten opgenomen.

In augustus 1954 gingen we voor het eerst weg zonder pa en kon Stell het rijbewijs gebruiken waarover ze zo veel ophef had gemaakt. Haar naam Estelle Annette Watts stond erop en verder dat ze blank was, hazelnootbruine ogen en bruin haar had. Haar rijbewijs maakte deze reis anders dan alle andere. Normaal gesproken zouden we nooit zijn gestrand in Sally's Motel Park in Claxton, Georgia, waar we vruchtencake zouden kopen maar een ongeluk kregen. En Mary zou dan nog bij ons zijn.

Stell en ik droegen de laatste koffers naar de oprit. De helderblauwe lucht strekte zich wijd boven de wilgen langs Queens Road West uit en boorde alle hoop dat er regen zou komen om de hitte te verjagen de grond in. Ik legde Mary's gebloemde stoffen tas in de achterbak en pa haalde hem er weer uit. 'Altijd eerst de grootste stukken bagage.' Kreunend tilde hij mams koffer even op om te voelen hoe zwaar hij was. 'Het lijkt wel alsof ze niet meer terugkomt.' Hij sleepte de koffer naar de achterbak. 'Goed, meisjes, wat moet er nog meer in?'

Stell tikte met de punt van haar schoen, instappers maat 39, tegen haar koffer.

'Mooi zo.' Pa zette Stells koffer naast die van mam. Hij keek naar de bagage die nog naast de auto stond en haalde zijn hand door zijn haar dat vettig was van brillantine en zweet. 'Bijna klaar en het is nog niet eens tien uur.' Met een zakdoek veegde hij zijn gezicht af en daarna zette hij zijn bril weer recht op zijn neus. Hij had dikke, stevige handen en worstvingers, gebruind door het vele golfen. Aan zijn rechterpink droeg hij

een gouden ring met een platte, rode steen, die van zijn vader was geweest.

De koebel klingelde even toen Mary de keukendeur met een klap achter zich dichttrok. Ze liep over het pad naar ons toe, met Davie op haar arm. Puddin volgde hen en sleepte de kleine koffer die ze als kerstcadeau had gekregen achter zich aan.

Pa zei tegen mam: 'Je moet Mary niet voorin laten zitten.'

'Zoiets doms zou ik nooit doen,' zei mam. 'Iedereen nog één keer naar de wc.'

Stell ging in de schaduw naast de garage staan. 'Ik hoef niet.'

Ik rende over de veranda naar de achterdeur. Toen ik Mary passeerde, raakte ik haar arm even aan. Ik liet de hordeur achter me dichtvallen en ging naar pa's wc, die naar sigaretten en poep rook. Ik zette het raampje open en ging zitten om te plassen. In de grote spiegel op de deur kon ik de afschuwelijke striemen op mijn dijen zien. Ik stond op en trok mijn broek omhoog.

Pa probeerde nog een paar vierkante centimeter extra ruimte in de achterbak te creëren en deelde de bagage opnieuw in. Stell Ann was klaar om te vertrekken en stond opgetogen naast de auto, met haar zijdeachtige haar, glanzende lipgloss en lichtroze nagellak. Zo netjes zag ik er nooit uit.

Er klonk getoeter. De groene Cadillac van tante Rita reed onze oprit op en kwam tot stilstand naast de Packard. Ze draaide haar raampje omlaag. 'Ik heb de picknickmand gevonden.'

'Mooi!' zei mam, en ze vroeg aan pa: 'Is daar nog plek voor?'

Hij kreunde en keek naar de overvolle achterbak.

Tante Rita gaf de mand door het autoraam aan mam. 'Er zitten borden, glazen en bestek in. De spullen in de papieren zak zijn voor Mary.' Ze dempte haar stem. 'Ik hoorde iets over de Klan in Georgia.'

Mam gaf de mand door aan pa. ‘Het komt wel goed.’

‘Ik hoop het.’ Tante Rita zwaaide terwijl ze de oprit af reed.

Mam rinkelde met haar autosleutels. ‘Zeg je vader gedag.’

Pa sloeg een arm om Puddin heen en strekte zijn andere arm uit naar Stell, maar zij bleef op een afstandje staan. Mij gaf hij een vluchtige kus op mijn voorhoofd. ‘Lief zijn, June. Je weet dat je papa’s meisje bent, hè?’

Hij stond met zijn rug naar de zon en ik kon zijn gezicht niet onderscheiden.

Mary stond op de oprit met Davie en pa porde hem in zijn buik. ‘Zeg dag.’

Davie zwaaide.

‘Zorg goed voor mijn jongen,’ zei pa tegen Mary.

‘Ja, meneer.’ Mary keek pa niet aan wanneer ze sprak.

We stapten allemaal in de auto. Mam en Stell Ann gingen voorin zitten. Davie zat in zijn linnen babyzitje tussen hen in. Puddin en ik namen achterin plaats net als Mary, die achter de bestuurdersstoel kwam te zitten. Ze was lang en zat rechtop, haar donkere gezicht nu al bezweet. Ze gaf me een klopje op mijn knie om me te laten weten dat ze het leuk vond dat ze naast me zat.

Mams haar was gekruld en hing los over haar schouders. Het vlamde afwisselend rood en goud in het zonlicht. Ze gaf mij haar zonnehoed, sjaal en handschoenen, om op de hoedenplank te leggen. ‘Vouw mijn handschoenen op, leg ze onder mijn hoed en leg mijn sjaal erbovenop.’ Ze keek in de achteruitkijkspiegel om te zien of ik deed wat ze me opdroeg.

Ze startte de auto. ‘Is iedereen er klaar voor?’

‘Ja, mieters,’ zei ik. Stell snoof. Ze was zestien, zat bij de jeugdvereniging en was tot geloof gekomen, en nu voelde ze zich te goed voor populaire taal.

Pa boog voorover om mam door het autoraampje een kus op haar wang te geven. ‘Ik zie je bij Pawleys, goed?’ Mam draaide zich op dat moment net weg om haar tas opzij te

schuiven en zijn kus kwam op haar schouder terecht. ‘Hou de auto op de weg,’ zei hij.

Ze zette de auto in zijn achteruit. Zou ze zijn kus gevoeld hebben?

Pa zwaaide vanuit de garage en zag er nu al eenzaam uit. Ik herinnerde me wat hij tegen oom Stamos, zijn oudere broer had gezegd. ‘Als ze weg zijn, ga ik elk middag golfen en bezat ik me wanneer ik maar wil.’ Ik vroeg me af hoe hij zich zou voelen als hij thuiskwam in een stil huis, niemand aan de telefoon, geen avondeten in de oven. Niemand om tegen te schreeuwen als hij boos werd.

Mam draaide de Queens Road West op. De hoge eiken langs de weg vormden een schemerige groene tunnel. ‘Ik hoop dat niet druk is op de weg naar de snelweg toe.’

We reden Charlotte uit en passeerden het gemeentelijke zwembad. Ik zag dat Richard Dennis van de nieuwe hoge duikplank wilde springen en dat een andere jongen vanaf de lage duikplank een bommetje maakte. Niemand kon beter duiken dan Richard. Als ik hem weer eens zou tegenkomen, zou ik vragen of hij mij les wilde geven.

Toen pa en oom Sam de opdracht kregen om die duikplanken te bouwen, hadden ze zich wekenlang over ontwerptekeningen gebogen die over de eettafel uitgespreid lagen. Op elke bladzijde stond een rechthoek met daarin WATTS CONCRETE FABRICATIONS, INC., en daaronder: GEMEENTELIJK ZWEMBAD CHARLOTTE, en daaronder: BASIS VOOR DUIKPLANK VAN DRIE METER. BASIS VOOR DUIKPLANK VAN ÉÉN METER.

Pa liet me zien hoe ik die tekeningen moest lezen. ‘Let altijd op de schaalverdeling. Een centimeter kan overeenkomen met tien centimeter, of met een meter.’ Hij streek de papieren glad, zodat ze niet zouden opkrullen. ‘Als je de schaalverdeling niet weet, kun je de tekening niet goed lezen.’

Hij vond het leuk om me dingen te leren. Toen ik zes was, gaf hij me een gereedschapskist voor kinderen, met geverfd

houten gereedschap. Mam vond het belachelijk. ‘Dat is voor jongens,’ zei ze.

‘Ik heb geen jongens,’ had pa gezegd. ‘Nog niet.’ Hij gaf haar een tik tegen haar billen. ‘En meisjes moeten met een hamer leren omgaan.’

Als pa hulp nodig had, pakte ik mijn gereedschapskist en rende naar hem toe, maar hij had mijn hulp al heel lang niet meer gevraagd. Dertien was te oud voor namaakgereedschap.

Puddin zat naast me te wiebelen. ‘Ik wil voorin zitten als we in Florida aankomen, dan kan ik als eerste de zee zien.’

‘Dat is morgenmiddag pas,’ vertelde ik haar.

Ze legde haar hoofd tegen mijn schouder. ‘Ik kan niet wachten.’ Toen ging ze weer rechtop zitten. ‘Wil je mijn vlechtjes zo doen dat ik er Hollands uitzie?’ Ze draaide haar rug naar me toe en ik knoopte haar dunne vlechtjes vast boven op haar hoofd. Ze had dun haar en ik wist dat het niet zou blijven zitten.

‘Zie ik er nu Hollands uit?’

‘Je ziet eruit als Puddin met haar vlechtjes op haar hoofd.’ Zijdeachtige blonde lokjes vielen achter haar oren.

Davie begon te zeuren en mam vroeg Stell om zijn luier te controleren. Hij was bijna twee, maar nog niet helemaal zindelijk, dus had mam hem voor deze reis een luier omgedaan. Stell tilde hem van de autostoel en vroeg: ‘Mag ik ook nog een keer rijden?’

‘Ja.’

‘Er is niks mis met zijn luier. Neem jij hem even, Mary?’ Ze hielp Davie om naar achteren te klimmen. Mary pakte hem vast en hij strekte lachend zijn armpjes naar haar uit.

‘Wanneer?’ vroeg Stell aan mam.

‘Als we bij oom Taylor zijn, maar niet op de snelweg. Nog niet.’

‘Ik heb mijn rijbewijs.’ Stell probeerde hoever ze kon gaan, maar mam gaf geen antwoord.

We zouden eerst naar Pensacola in Florida gaan, naar mams broer, Taylor Bentley, die was gescheiden. De foto van zijn diploma-uitreiking hing in een koperen lijstje aan de muur in onze woonkamer. Die foto was genomen toen hij 21 was. In zijn witte uniform en met zijn hoed onder zijn arm zag hij er knap uit. Toen hij tante Lily eruit schopte, oordeelde de rechter dat hun dochter bij oom Taylor zou blijven wonen. Ik hoorde mam het nog aan de telefoon zeggen: 'Lily Bentley is een slet.' Het laatste woord maakte me nieuwsgierig, dus zocht ik het op in mijn woordenboek en trok daarna de conclusie dat tante Lily waarschijnlijk een affaire had gehad, wat nog meer vragen bij me opriep.

Vroeg in de middag aten we in de auto boterhammen met kaas en stopten kort bij een Esso-tankstation ten westen van Columbia om wat te drinken. Ik hield mijn hand zo lang in het ijs van de koelbox dat hij rood was toen ik er ten slotte een flesje cola uit haalde. Ik ging in de zon staan en sloeg de cola achterover, hoewel mam zei dat ik maar één flesje zou krijgen en er dus zuinig mee moest doen.

Ik keek rond om te zien waar Mary was en zag toen dat ze de deur van een bijgebouwtje achter het tankstation uit kwam. Ze pakte zakdoekjes uit haar zak en droogde haar handen. Ik ging naar haar toe en vroeg: 'Kom je ook wat drinken?'

Ze schudde haar hoofd. 'Ik weet niet wanneer we weer een wc tegenkomen.'

Stell kwam aanlopen en tikte tegen haar blikje cola. 'Wil je een spelletje doen?'

'Goed. Wacht even.' Ik dronk snel mijn cola op en liet een boer.

'Netjes hoor. Doe dat ook maar als je een leuke jongen tegenkomt.'

'Ik ben er klaar voor. Eén, twee, drie!'

We draaiden onze flesjes om, om te kijken waar ze gemaakt waren. 'Charlotte! Ik win!' Ik vond het geweldig om van Stell te winnen.

‘Atlanta,’ zei ze. ‘Je hebt verloren.’

Ik riep naar mam, die met een flesje cola in haar hand bij de koelbox stond. ‘Wat is verder weg, Charlotte of Atlanta?’

‘Atlanta. Waarom?’

Stell hield haar hand op en ik gooide er een kwartje op. Ze grijnsde.

Een oude man iets verderop haalde de dop van zijn flesje drinken en hield het omhoog alsof hij wilde meedoen. Hij keek naar de bodem van zijn flesje Seven-Up, waar een luchtbel was gevangen in het dikke groene glas. Het schitterde in de zon. ‘Wie deze heeft geblazen, had zeker de hik,’ zei hij schor. Toen we in de auto stapten, vertelde ik aan iedereen wat hij had gezegd en hoe gek hij klonk. Alleen Mary lachte.

We gingen weer op pad. Puddin kroop weg onder de veren kussens die we hadden meegenomen. Ze rolde zich op tot een balletje, zodat alleen haar sandalen nog te zien waren. Ze had een hekel aan de airconditioning. Dat kwam vast omdat ze mager was en niet genoeg vlees op haar botten had om zich warm te houden.

Ik hield altijd een oogje op Puddin, want voor je het wist, was ze verdwenen. Een poos geleden, tijdens een uitstapje naar de bergen, hadden we haar per ongeluk bij een tankstation achtergelaten. Dertig kilometer verderop ontdekten we het pas. Ik was de enige die merkte hoe vaak ze zich verstopte. Mam maakte zich er niet druk om. ‘Ze is nog maar vijf. Ze is nog maar zes. Ze is nog maar zeven.’

De lucht boven de snelweg trilde van de hitte en de reis was lang en saai, ondanks dat mam ons op dingen wees zoals de grens met Georgia en perzikkbomen vol vruchten. We speelden het spelletje alfabet tot we bijna bij de Z waren. Mary fluis-terde ‘ijs’ voor mijn Y. Stell zei dat dat niet eerlijk was, omdat het geen ypsilon was en mam wilde niet zeggen wie er gelijk had, dus we stopten ermee.

In het dorpje Toccoa zag ik in sommige voortuinen borden staan waarop stond: GESCHEIDEN MAAR GELIJK IS GOED VOOR IEDEREEN en ER IS NIKS MIS MET RASSENSCHEIDING.

‘Mam, wat betekenen die borden?’

‘Dat heeft te maken met dat zootje in Washington.’ Ze keek even naar Mary in de achteruitkijkspiegel. ‘Maak je er maar niet te druk om, in Charlotte zal het er vast niet zo aan toegaan.’

‘Hoe zal het er daar niet aan toegaan?’

‘Stil. Ik wil niet praten.’

Mary pakte mijn hand vast. Ik keek naar onze verstrengelde vingers – die van mij slank, glad en wit, die van haar bruin, met brede knokkels en vereelt. Aan haar linkerhand, die in haar schoot rustte, droeg ze een gouden ring. We praatten niet veel tijdens de reis en ze zei bijna niets behalve: ‘Ja, mevrouw’ of: ‘Nee, mevrouw’ of: ‘Jullie moeten allemaal stil zijn tot jullie mama ons weer naar de snelweg heeft gebracht.’ Zij en mam hadden elkaar al een hele tijd niet veel te zeggen.

We probeerden om de beurt Davie bezig te houden. Hij viel op mijn schoot in slaap, met zijn hoofd tegen mijn borst, en ik vond het niet erg dat hij op mijn T-shirt kwijlde.

Ten zuiden van Atlanta zei mam: ‘We komen morgenmiddag aan bij Taylors huis.’ Ze klonk opgewonden. Ze vertelde ons over een dorpje in de buurt dat Warm Springs heette. ‘Toen president Roosevelt polio had, ging hij daarheen en overleed toen Stell en Jubie klein waren. Ik ging met jullie naar het treinstation in Charlotte en we hebben de begrafenistoet gezien.’

Ik had iets belangrijks meegemaakt, maar ik wist er niks meer van.

‘Meisjes, Taylor en Sarah kunnen bijna niet wachten jullie weer te zien.’ Mam wilde zeker graag wat zeggen, want doorgaans had ze geen goed woord over voor haar nicht, die ze een keer een aanstelster had genoemd. Maar Sarah was mijn

enige nichtje en ze was niet bijzonder gek op Stell, dus ik was blij haar weer te zien. In haar laatste brief had ze geschreven dat we samen zouden gaan zonnebaden als ik er was. Ze repte nooit met enig woord over het feit dat haar moeder weg was, en ik wist niet of ik ernaar moest vragen. Ik herinnerde me tante Lily als een exotisch type, met dik bruin haar tot op haar schouders, roze teennagels en zilveren pumps met hoge hakken. Ze was de enige moeder die ik kende die haar dochter naar een filmster had vernoemd – Sarah Dolores. Mam zei dat ze dat had gedaan omdat mensen tegen Lily zeiden dat ze op Dolores de Rio leek. Ik vroeg me af hoe Sarah het vond om bij haar vader te wonen. Ik kon me niet voorstellen dat pa ons avondeten zou klaarmaken, dat hij iets zou zeggen van de kleren die we naar school wilden aantrekken, of dat hij een boodschappenlijstje zou maken. Misschien had oom Taylor een hulp aangenomen om die dingen te doen.

Rond half zeven begon mijn maag te knorren. Mam zei tegen Stell dat ze de papieren zak die onder haar stoel lag, moest pakken. ‘Er zitten crackers in, een pakje sap voor iedereen en appels. Zo houden we het nog wel even uit. Ik wil de avondspits vermijden.’

Het was al na achten toen we eindelijk stopten. De bomen wierpen lange schaduwen over de weg. We reden het parkeerterrein van een restaurant op en mam bekeek zichzelf in de achteruitkijkspiegel. ‘Jubie, schuif op, zodat Mary Davie kan verschonen.’

Davie spartelde tegen toen Mary hem neerlegde. ‘We gaan wat eten voor je halen,’ suste ze. ‘Niet huilen, jochie.’

Mam werkte haar lippenstift bij en poederde haar neus.

Ik had het gevoel dat ik al een eeuwigheid had gezeten. Ondanks de airconditioning zaten mijn bovenbenen aan de autostoel vastgeplakt waardoor de striemen prikten. Ik nam me voor om nooit meer in het midden te gaan zitten, met mijn benen aan weerszijden van de middenconsole. Mam had al